

1

Mother Tongue-Based Multilingual Education

Quarter 1 – Module 25
Inferring Feelings and Traits

GOVERNMENT PROPERTY
NOT FOR SALE

Mother Tongue– Grade 1
Alternative Delivery Mode
Quarter 1– Module 25: Inferring Feelings and Traits
First Edition, 2020

Batas Republika 8293, Seksiyon 176 naga ingon nga dili mahimong makaangkon og katungod sa copyright sa bisan unsa nga tagsulat ang gobyerno sa Pilipinas. Bisin pa man, kinahanglan una ang pagtugot sa ahensya sa gobyerno nga nagpatuman sa tagsulat kung kini mahimong pagkakitaan. Apil sa mga pwede nga buhaton sa maong ahensya ang pagtakda sa mahimong bayad.

Ang mga tagsulat sa (istorya, basahon, balak, kanta, hulagway, ngalan sa produkto o brand name, tatak o trademark, salida sa telebisyon, pelikula, atbp.) nga ginamit niini nga modyul nagpanag-iya sa copyright nianang mga gihisgutan. Paningkamutan nga matultulan sila para makuha ang ilang pagtugot sa paggamit sa mao nga mga materyales. Wala giangkon sa mga nagmantala ug sa nagsulat ang katungod isip tag-iya niini. Ang unsa man nga gamit gawas niining modyul, kinahanglan ang pagtugot gikan sa orihinal nga pagsulat.

Walay bisin unsa nga bahin o parte niining materyales ang mahimong kopyahon o ipatik sa unsa man nga pamaagi nga walay pagtugot sa departamento.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon
Kalihim : **Leonor Magtolis Briones**
Pangalawang Kalihim : **Diosdado M. San Antonio**

Development Team of the Module	
Writer	: Kristine S. Bunao
Illustrator (Cover)	: Joshua Rey V. Aguinaldo
Editor	: Lani F. Tumanda
Reviewer	: Rose Maie S. Olaivar
Management Team	
Chairperson	: Reynaldo E. Manuel Jr., PhD, CESE Schools Division Superintendent
Vice Chairperson	: Lorena P. Serrano, CESE PSDS, OIC-ASDS
Members	: Francis J. Buac Chief Education Supervisor, CID
	Maria Joy T. Agot Education Program Supervisor-English/MTB
	Vivian D. Echalico Education Program Supervisor-LRMS

Printed in the Philippines by
Department of Education – Region X - Division of Oroquieta City
Office Address: Osilao St., Poblacion 1, Oroquieta City
Telefax: 088-531-0831
E-mail Address: depedoroquieta@gmail.com

Mother Tongue-Based Multilingual Education

Quarter 1 – Module 25 Inferring Feelings and Traits

This instructional material was collaboratively developed and reviewed by educators from public schools. We encourage teachers and other education stakeholders to email their feedback, comments and recommendations to the Department of Education – Region X – Division of Oroquieta City at depedorquieta@gmail.com

We value your feedback and recommendations.

TALAN SA MGA SULOD

Pasiuna Nga Mensahe	v
Hibalo-i Kini	1
Sulayi Kini	2
 Lesson 1 Inferring Feelings and Traits		
Subli-a Kini	4
Kat-oni Kini	5
Susiha Kini	6
Pagpauswag	9
Hinumdumi Kini	10
Buhata Kini	11
Ebalwasyon	13
Mga Buluhaton	15
 Tubag Sa Mga Pangutana	 16
Pakisayran	17

Pasiuna nga Mensahe

Para sa Magtutudlo:

Kumusta, malipayong paggamit niining **MTB-MLE - Una nga Grado Alternative Delivery Mode (ADM) Module** para sa araling **Inferring Feelings and Traits**.

Kini nga Modyul nadesinyo, naugmad ug nasusi sa pagtinabangay sa mga magtutudlo nga gikan sa pampublikong institusyon para sa pagtabang kanimo nga makab-ot ang sumbanan nga gitakda sa K to 12 Curriculum samtang ilang gibuntog ang mga babag nga adunay kalabutan sa personal, social, ug economic nga mga sitwasyon sa ilang pag-eskwela.

Kining kapanguhaan sa pagkat-on o learning resource gilauman nga makapadasig sa magtutuon o bata nga mobuhat sa mga giniyahan ug gawasnong buluhaton sa iyang kaugalingon nga lihok ug panahon. Dugang pa, ang katuyuan usab niini mao ang pagtabang sa magtutuon o bata nga makakuha sa mga gikinahanglan nga kahanas niining atong panahon karon sa ika-21 nga siglo samtang gitagaan usab og konsiderasyon ang ilang mga panginahanglan og sitwasyon.

Isip magtutudlo, ikaw ang gilauman nga maghatag sa magtutuon o bata kung unsaon paggamit niini nga Modyul. Gitahasan usab ikaw sa pagsubay sa pag-uswag sa iyang kahibawo samtang imo siya gitagaan og higayon nga makatuon sa iyang kaugalingon nga pagkat-on sa kahibawo. Ug usab, gitahasan ka nga dasigon ug tabangan ang magtutuon o bata sa iyang pagbuhat sa mga buluhaton sulod niini nga Modyul.

Para sa Magtutuon:

Kumusta, malipayong paggamit niining **MTB-MLE - Una nga Grado Alternative Delivery Mode (ADM) Module** para sa araling **Inferring Feelings and Traits**.

Kini nga Modyul gihimo para matagaan ka sa makahuluganon nga higayon para sa mga giniyahan ug gawasnong pagkat-on subay sa imong kaugalingon nga lihok ug panahon. Isip aktibo nga magtutuon, mahimo nimo ang pagproseso sa sulod niining modyul.

Kini nga Modyul adunay mga parte kapares sa mga icons:

 <i>Hibalo-i Kini</i>	Dinhi nga bahin, mahibaloan kung unsa ang kinahanglan nga matun-an sa modyul.
 <i>Sulayi Kini</i>	Ang katuyoan niini nga bahin sa buluhaton mao ang pagsusi sa imong naunang kahibalo mahitungod sa leksiyon nga imong pagatun-an. Kung makuha nimo ang ensakto nga mga tubag (100%), pwede na nimo dili gamiton kini nga modyul.
 <i>Subli-a Kini</i>	Kini ang hamubo nga buluhaton o paghisgot sa nauna nga kahibalo para matabangan ka nga makonek ang karon ug sa una nga leksiyon.
 <i>Kat-oni Kini</i>	Dinhi nga bahin, ipaila ang bag-o nga leksiyon sa nagkalain lain nga pamaagi sama sa usa ka istorya, kanta, balak, pagpresentar sa problema, sitwasyon, o mga buluhaton.
 <i>Susiha Kini</i>	Dinhi nga parte, tagaan ka og hamubo nga panaghisgot sa leksiyon. Ang katuyuan niini para matabangan ug masabtan ang bag-o nga konsepto ug kahanas.

 <i>Pagpauswag</i>	<p>Naglangkob kini sa mga buluhaton nga giniyahan og gawasnon pagbansay para mapalig-on ang imong pagsabot ug kahanas leksiyon. Mahimo nimo nga tanawon kung husto ba ang imong tubag sa mga buluhaton sa pagtan-aw sa tubag nga nahimutang sa susi sa hustong tubag nga anaa sa katapusan nga parte sa modyul.</p>
 <i>Hinumdumi Kini</i>	<p>Kini naglangkob sa nga pangutana o pagbutang sa mga tubag diha sa gibutangan og blanko nga parte sa kapahayag para mapaproseso kung unsa ang natun-an nimo gikan sa leksiyon.</p>
 <i>Buhata Kini</i>	<p>Kini naglangkob sa mga buluhaton nga makatabang sa imo para mabalhin ang bag-ong kahibalo o kahanas sa tinuod nga sitwasyon o ang kamatuoran sa kinabuhi.</p>
 <i>Ebalwasyon</i>	<p>Kini usa ka buluhaton nga ang katuyuan masukod ang lebel sa kahibalo nga nakab-ot sa natun-an nga kompetensi.</p>
 <i>Mga Buluhaton</i>	<p>Dinhi nga bahin, adunay ihatag nga dugang nga mga buluhaton para mapalambo ang imong kahibawo ug kahanas sa natun-an nga leksiyon.</p>
 <i>Tubag sa Mga Pangutana</i>	<p>Naglangkob kini sa ensaktong tubag sa tanan nga mga buluhaton nga anaa sa modyul</p>

Sa katapusan ng parte ani nga modyul, makita usab ang:

Pakisayran

Kini ang listahan sa tanan nga gikuhaan sa pagbuhat ug pag-ugmad niini nga modyul.

Ang mosunod mao ang importante nga pahinumdom sa paggamit niini nga modyul:

1. Ayaw kalimti ang pagtubag sa *Sulayi Kini* sa dili pa mobalhin sa laing gihatag nga buluhaton nga naa niini nga modyul.
2. Basaha ug maayo ang mga direksiyon sa dili pa buhaton nga mga buluhaton sa pagbansay.
3. Obserbahe ang pagkamatinud-anon og ang itegridad sa pagbuhat sa mga buluhaton ug sa pagsusi sa insakto nga mga tubag.
4. Humana usa ang gibuhad nga buluhaton ayha moadto sa uban pa nga mga buluhaton sa dili pa moadto sa uban pa nga mga buluhaton.
5. Ibalik ang modyul sa imong maestro o sa facilitator kung mahuman na ang pagtubag sa tanan nga mga buluhaton.

Kung ugaling naglisod ka sa pagtubag sa mga buluhaton, ayaw pag duha-duha pagkonsulta sa imong maestra o facilitator. Mahimo ka usab mangayo ug tabang sa imong nanay ug tatay, sa imong magulang o sa bisan kinsa nga nga kauban sa balay na mas magulang nimo. Imong huna-hunaon pirmi nga wala ka nag-inusara.

Maglaum kami nga pinaagi niining modyul makasinati ka sa usa ka makahuluganon nga kahibalo ug makakuha ka sa lawom nga pagsabot nga may kalabutan sa kompetensi nga gitun-an.

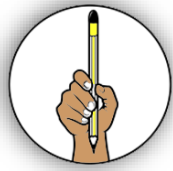

Hibaloi- Kini

Kini nga Module gipahaom aron tudlo-an ka sa pagtagna sa gibati ug kina-iya sa tawong gihisgutan sa estorya.

Importante kini nga imong mahibal-an aron makamao ikaw mupahaluna sa imong mga estorya aron di masakitan ang uban ug makatabang ka nga malipay ang imong makaistorya.

Inig kahuman niini, makahibalo ka kung unsa ang gibati ug kinaiya sa tawo nga nahisgutan sa imong estorya.

Sulayi Kini

Directions: Basaha pag-ayo ang istorya sa ubos. Tagnaa ang kinaiya ug ang pagbati sa matag karakter. Isulat ang letra o titik sa saktong tubag.

Istorya

Hapon na nga nakauli sa balay ang pamilya ni Manong Berto dala ang mga mais. Pag-abot sa ilaha nagtinabangay sila sa pag-andam para sa ilang panihapon. Gisugo ni Manang Berta si Marissa sa paglung-ag sa mais ug nisugot dayon kini. Niduol usab ang iyang manghud nga si Noel aron tabangan iyang mama sa pagluto sa ilang sud-an.

Pagkahuman, dungan nilang gisaluhan ang ilang panihapon.

1. Unsa ang kinaiya ni Manong Berto?
 - A. kugihan
 - B. tapulan
 - C. samokan
 - D. laagan
2. Unsay imong ikasulti sa kinaiya ni Marissa?
 - A. tapulan
 - B. masinugtanon
 - C. malipayon
 - D. laagan

3. Miduol si Noel aron motabang sa iyang Mama sa pagluto. Unsay kinaiya ni Noel?

- A. malipayon
- B. samokan
- C. matinabangon
- D. tapulan

4. Sayo niuli ang pamilya ni Manong Berto dala ang mga mais gikan sa umahan. Unsay gibati ni Manong Berto niana nga sitwasyon?

- A. masulob-on
- B. nahadlok
- C. malipayon
- D. nasuko

5. Unsay gibati ni Manong Berto pag-abot gikan sa umahan?

- A. naguol
- B. nasuko
- C. gikapoy
- D. nahadlok

Lesson

1

Inferring Feelings and Traits

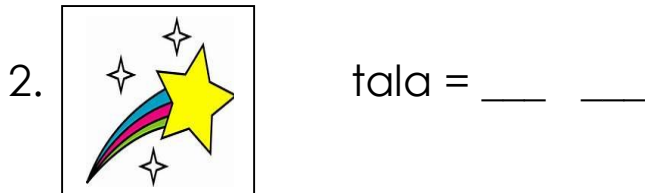
Learning Competency:

Infer the character feelings and traits in a story listened to. **MT1LC-Ie-f-3.1**

Sublia- Kini

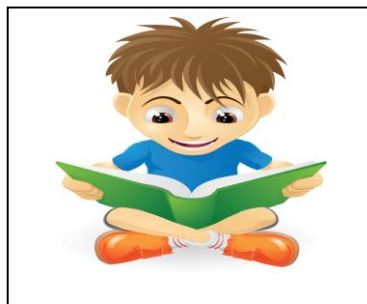
Directions: Bahin-bahina pinaagi sa pagsulti og pagsulat ang duha ka silaba nga mga pulong.

Kat-oni Kini

Tan-awa ang hulagway sa ubos.

Unsa sa imong hunahuna ang kinaiya sa bata?

Unsa kaha ang iyang gibati samtang nagbasa siya?

Niini nga Module, tun-an nimo ang pagtagana sa kinaiya ug gibati sa usa ka tawo? Gusto ba kang mokat-on niini?

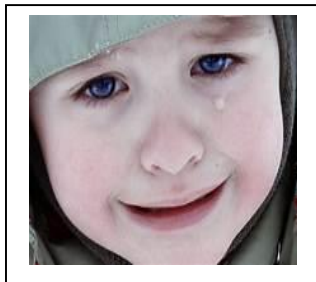
Susiha Kini

Matag usa katawo adunay lahi nga kinaiya ug pagbati.

Mao kini ang mga pagbati sa tawo:

malipayon

nagu-ol

nasuko

nahadlok

nalibog

Karon, atong ilhon ang pipila ka mga kinaiya sa tawo.

Mga kinaiya sa mga tawo:

- **Malipayon**- malipay sa kanunay
- **Matinabangon**-kugi mo tabang sa iyang isigkatawo
- **Matinahuron**- kanunay nga motahud sa uban
- **Makugihon**-gusto nga magtrabaho/motabang sa buluhaton
- **Masinugtanon**-mosunod dayon sa tambag o pahimangno sa ginikanan ug ubang maguwang pa niya.
- **Manggihatagon**-kugi manghatag sa butang / pagkaon nga naa niya para sauban
- **Maloloy-on**-dali rang malooy
- **Matinud-anon**- dili mamakak o manguha og butang nga dili iyaha
- **Kugihan**-manggibuhaton
- **Tapulan**- sige lang nagpuyo,dili ganahan mo trabaho
- **Gahig-ulo** – dili magpatuo sa tambag o pahimangno
- **Danghag**-dili magtimaan sa sugo

Pananglitan:

Directions: Basaha pag-ayo ang istorya ug tubaga ang mosunod nga mga pangutana.

Sayo nakaabot si Joanne sa eskuylahan usa ka buntag. Sa dihang milabay siya sa playground, nakita niya ang usa ka pitaka nga kolor pink. Iya kining giablihan ug nakita niya ang kwarta nga sulod niini. Iya kining gikuha og gisulod sa iyang bag.

Pagkatud-taod, miabot si Mrs. Lumasag, ang ilang School Principal ug gipahibalo niya ang pitaka nga iyang nakitan. Wala nagdugay, nahibal-an nga ang tag-iya sa pitaka iya ra pong klasmate nga si Leah human nga gipahibalo kini ni Mrs. Lumasag panahon sa flag ceremony nila.

1. Unsay imong ika-estorya sa kinaiya ni Joanne?

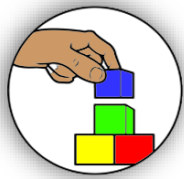
- A. manggihatagon
- B. malipayon
- C. matinud-anon
- D. magul-anon

2. Unsa kaha ang gibati ni Leah sa dihang nawala iyang pitaka?

- A. nalipay
- B. nasuko
- C. naguol
- D. nahadlok

3. Sa dihang nauli na ang nawalang pitaka ni Leah unsay iyang gibati?

- A. nalipay
- B. nasuko
- C. naguol
- D. nahadlok

Pagpauswag

Directions: Basaha pag-ayo ang istorya sa ubos. Pagkahuman, tubaga ang mosunod nga mga pangutana. Isulat ang titik sa saktong tubag.

Nagdula si Anjie ug Shiela usa ka adlaw sa balay nilang Anjie. Bag-o ang manika ni Shiela busa nalingaw kayo silang nagsudlay-sudlay og nagpalakaw-lakaw sa iyang manika. Kalit lang nga nakatimaho si Anjie og sunog nga pagkaon.

Diha-diha dayon mitindog siya og mipadulong sa kusina. Nasunog ang nilung-ag nga gitak-ang sa iyang Mama. Nadomdoman niya nga gisugo man diay siya sa pagbantay niini kay mipalit og sud- an ang iyang Mama sa merkado.

1. Unsay gibati ni Anjie ug Shiela nga nagdula-dula sa bag-ong manika?

- A. naguol
- B. nahadlok
- C. nalipay
- D. nakuyawan

2. Unsa kaha ang gibati sa Mama ni Anjie pagkahibalo nga nasunog ang nilung-ag?

- A. nasuko
- B. nahadlok
- C. nalipay
- D. naguol

3. Unsa kaha ang gibati ni Anjie pagkahibalo sa iyang Mama bahin sa nasunog nga nilung-ag?

- A. nasuko
- B. nahadlok
- C. nalipay
- D. nakuyawan

Hinumdomi Kini

1. Unsay imong nakat-onan sa atong leksyon karon?

2. Unsa ang pipila ka mga pananglitan sa pagbati ug kinaiya sa tawo?

- Nakat-onan naku ang pagtaga sa kinaiya ug pagbati sa tawo.
- Mga kinaiya sa tawo:
 - **Malipayon**
 - **Matinabangon**
 - **Matinahuron**
 - **Makugihon**
 - **Masinugtanon**
 - **Manggihatagon**

- **Maloloy-on**
- **Matinud-anon**
- **Kugihan**

Mga pagbati sa tawo:

- Nalipay
- Naguol
- Nasuko
- Nahadlok
- Nalibog

Buhata Kini

Directions: Balika pagbasa ang istorya sa ubos. Pagkahuman, tubaga ang mosunod nga mga pangutana. Isulat ang titik sa saktong tubag.

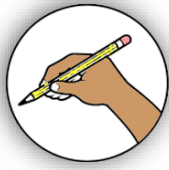
Nagdula si Anjie ug Shiela usa kaadlaw sa balay nilang Anjie. Bag-o ang manika ni Shiela busa nalingaw kayo silang nagsudlay-sudlay og nagpalakaw-lakaw sa iyang manika. Kalit lang nga nakatimaho si Anjie og sunog nga pagkaon.

Diha-diha dayon mitindog siya og mipadulong sa kusina. Nasunog ang nilung-ag nga gitak-ang sa iyang Mama. Nadomdoman niya nga gisugo man diay siya sa pagbantay niini kay mipalit og sud- an ang iyang Mama sa merkado.

1. Unsay imong ika-estorya sa kinaiya ni Anjie?
 - A. gahig-ulo
 - B. tapulan
 - C. danghag
 - D. buotan

2. Unsa nga kinaiya ang naa sa Mama ni Anjie?
 - A. matinahuron
 - B. maloloy-on
 - C. matinabangon
 - D. masuk-anon

3. Unsa nga kinaiya ang naa ni Shiela?
 - A. mahinatagon
 - B. matinabangon
 - C. matinahuron
 - D. malaumon

Ebalwasyon

Directions: Basaha pag-ayo ang istorya sa ubos. Pagkahuman, tubaga ang mosunod nga mga pangutana. Isulat ang titik sa saktong tubag.

Hinay nga naglakaw si John usa kahapon sa dihang pauli na kini sa balay. Nag-ulan ug nagbaha sa dalan. Samtang naglakaw siya, nakita niya ang usa ka gamayng iring sa daplin. Basa ug nagkurog-kurog kini sa katugnaw. Gikuha kini ni John ug gidala sa balay. Sa pag-abot, iya dayon kining gitrapohan ug gibutang dapit sa abuhan aron mainitan. Pagkahuman, iya kining gipakaon.

Pagkaugma giduol si John sa iring ug nagpasabak kini kaniya. Sukad adto, nahimo nang binuhi nila ang iring.

1. Unsa kaha ang gibati sa iring sa dihang nakit-an kini sa dalan?

- A. giinitan
- B. nalipay
- C. gitugnaw
- D. nasuko

2. Ngano kaha nga gipakaon ni John ang iring human kini gipainitan?

- A. gigutom ang iring
- B. gitugnaw kini
- C. basin giuhaw kini
- D. gisakitan ang iring

3. Unsa kaha ang pagbati sa iring human kini gitabangan ni John?

- A. malipay ug mapasalamaton
- B. masuko ug mangaway
- C. mahadlok ug mohilak
- D. maulawon

4. Unsa ang kinaiya ni John?

- a. Malipayon
- b. Maloloy-on
- c. Matinahuron
- D. maisugon

5. Unsay imong ika estorya sa kinaiya sa iring?

- A. maloloy-on
- B. masuk-anon
- C. mapasalamaton
- D. mahadlok

Mga Buluhaton

Directions: Isulti kung kini kinaiya o pagbati. Isulat ang P kung pagbati ug K kung kinaiya.

1. Nalipay - _____
2. Kugihan - _____
3. Nabalaka- _____

Tubag Sa Mga Pangutana

<p>Buhata Kini!</p> <p>1.c 2.b 3.a</p>	<p>Ebalwasyon</p> <p>1.c 4.b 2.a 5.c 3.a</p>	<p>Mga Bulhaton</p> <p>1.p 2.k 3.p</p>
<p>Sulayi Kini!</p> <p>1.a 5.c 2.b 3.c 4.c</p>		<p>Pagpanswag</p> <p>1.c 2.a 3.b</p>

Pakisayran

K to 12 English Curriculum Guide 2016 Edition.

K to 12 English Teachers' Guide Final Version

Developmental Reading 3

Clip art images and photos:

<https://i.pinimg.com/originals/d5/d7/f4/d5d7f4d6aea1e37fc2a409f2f8c1948a.jpg>

[https://4.bp.blogspot.com/-uwGf8qCKDKg/T4wBL551erI/AAAAAAAHSD4/er64sQpz1jA/s1600/sad+baby+face+photos+\(21\).jpg](https://4.bp.blogspot.com/-uwGf8qCKDKg/T4wBL551erI/AAAAAAAHSD4/er64sQpz1jA/s1600/sad+baby+face+photos+(21).jpg)

<https://qph.fs.quoracdn.net/main-qimg-01f5bea2744a7be50e88a03c9d7c5102-c>

<https://tse2.mm.bing.net/th?id=OIP.brYvU8R9yI0Dacf3MGUxsgHaE8&pid=Api&P=0&w=264&h=177>

https://tse4.mm.bing.net/th?id=OIP.G1hRwmNzi0nn_zrOJ4XzdQHAdt&pid=Api&P=0&w=322&h=162

https://media.istockphoto.com/vectors/typical-livingroom-scene-vector-id165796379?k=6&m=165796379&s=612x612&w=0&h=mFKXpCyVD0PI_UCxvtoOHjQNF9ST4ztoYtHNK27cF_Q=

<https://tse1.mm.bing.net/th?id=OIP.m1p8PheZkG2wWZ3NuKmE6AHaGM&pid=Api&P=0&w=201&h=169>

<https://tse1.mm.bing.net/th?id=OIP.h4OO0y2xr-l3iM1inxFUWwHaG6&pid=Api&P=0&w=163&h=153>

<https://tse1.mm.bing.net/th?id=OIP.jbNPo3UGgb7RjQxl2fN7CAHaKw&pid=Api&P=0&w=300&h=300>

https://tse3.mm.bing.net/th?id=OIP.nHyoB_HuITQarYo6-oiTWgHaGL&pid=Api&P=0&w=204&h=171

For inquiries or feedback, please write or call:

Department of Education – Region X – Division of Oroquieta City

Osilao St., Poblacion 1, Oroquieta City

Telephone Number: (088) – 531 - 0831

Email Address: depedorquieta@gmail.com